

noaberschap

ondernemend

water

landgoederen

innovatiekracht

landbouw

papier

natuur

hout

INNOVEREN MET OUDE WAARDEN

CONCEPT-TOEKOMSTVISIE 2030

INLEIDING

Deze toekomstvisie zet de stip op de horizon van 2030. Onze gemeente heeft alles in zich om met vertrouwen en een open vizier naar de toekomst te kijken. Wij hebben in Brummen een uniek landschap, een veerkrachtige economie en we kijken naar elkaar om. Dat is wie en wat we zijn. Die identiteit is een krachtige basis van waaruit we verder kunnen bouwen aan onze toekomst.

2

De toekomstvisie maakt heldere keuzes voor die toekomst en geeft daarmee een duidelijke koers aan richting 2030. De visie geeft richting aan de strategie, het beleid en de plannen die we de komende vijftien jaar samen zullen maken. Het is een inspiratiekader, dat laat zien wat en wie Brummen wil zijn in 2030. Het is geen opsomming van beleidskeuzes voor de komende vijftien jaar. De richting is duidelijk. Hoe we daar komen wordt de komende jaren ingekleurd door de gemeentelijke politiek, de gemeentelijke organisatie en de inwoners en ondernemers van Brummen.

De stip op de horizon is een integrale stip. Dat wil zeggen dat alle beleidsterreinen binnen de gemeente zijn opgenomen in deze toekomstvisie. Van de inrichting van de openbare ruimte tot het onderwijs

en van de lokale economie tot de zorg: alles komt aan bod in deze visie. De 'Ruimtelijke ontwikkelingsvisie Ligt op Groen' uit 2006 was vooral gericht op de ruimtelijke omgeving en bijvoorbeeld niet op de economie of de zorg. Tijdens de visievorming bleek wel dat veel van het beleid in 'Ligt op Groen' nog steeds goed is. Daar maakt deze toekomstvisie dan ook dankbaar gebruik van.

Cocreatie tussen gemeente en inwoners

De toekomstvisie is gezamenlijk ontwikkeld door inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Dat is op zichzelf niet zo bijzonder, want veel gemeenten werken samen met hun inwoners en ondernemers. Maar deze visie is vanaf het begin tot het einde gevoed en opgebouwd door de Brummense samenleving zelf, in

samenspraak met de gemeente. Het epicentrum van de visieontwikkeling lag vanaf het begin bij de denktank. Die denktank bestaat uit vijf ambtenaren en vijf inwoners uit de gemeente. De keuzes en de koers die deze visie uitzet naar 2030 zijn in volledige cocreatie gemaakt door de denktank en de gemeente en voorgelegd aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in Brummen.

Diverse publieke debatten hebben veel input opgeleverd, die verwerkt is in deze toekomstvisie. Het eerste publieke debat bepaalde waar de visie over zou moeten gaan. Daarna hebben we in vijf themabijeenkomsten over Wonen, Zorg en Welzijn, Lokale Economie, Recreatie en Toerisme, Energie en Milieu en de Rol van de gemeente een verdiepingsslag gemaakt en die input vormde de basis voor de

visievorming. Leden van de denktank hebben de basisschooldirecteuren in onze gemeente en de leden van de Industriekern Eerbeek – Loenen bezocht en hen gevraagd wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van onze gemeente. Die uitkomsten zijn verwerkt in deze visie. Een enquête onder winkelende inwoners gaf ons de bevestiging dat de keuzes die we gemaakt hebben aansluiten bij wat inwoners belangrijk vinden.

Deze conceptvisie wordt besproken en afgestemd met de gemeenteraad, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de ambtelijke organisatie. De uitkomsten hiervan worden verwerkt in de definitieve toekomstvisie.

De cocreatie stopt niet als de visie af is. Een denktank is een nuttige aanvulling op bestaande overlegvormen en mobiliseert de kennis, ervaring en netwerken van de inwoners in Brummen. De samenwerking tussen inwoners en ambtenaren sluit aan bij de toenemende cocreatie in de samenleving en het steeds meer gebruik maken van elkaars kennis en expertise. Deze samenwerkingsvorm is toekomstbestendig. Wij willen daarom een onafhankelijke denktank een structurele rol geven bij het uitvoeren van de toekomstvisie. Deze denktank is een klankbord voor de gemeente en bewaakt de stip op de horizon in 2030, ongeacht de politieke en bestuurlijke situatie van dat moment. Daarnaast kan de denktank achter en voor de schermen helpen om contacten te leggen en initiatieven op te zetten.

De gemeente blijft in gesprek met alle partijen en sectoren die tijdens de visievorming zijn opgezocht voor input voor de visie. Die partijen hebben een grote behoefte om continue samen te werken met de gemeente en niet alleen als dat nodig is voor een project of bestemmingsplanwijziging. De rol van de gemeente in de samenleving verandert en dat betekent onder meer dat zij steeds actief zelf organisaties en groeperingen in Brummen zal opzoeken om te kijken wat er leeft en speelt. Zo kan zij meedenken, meewerken of verbindingen leggen om plannen en dromen waar te maken die Brummen verder helpen richting 2030.

Toekomstvisie

Doet u ook mee?

WAT WE ZIJN EN WAT WE WILLEN WORDEN

WAT WE NU ZIJN IN 2013

Het landschap heeft de ontwikkeling van Eerbeek en Brummen bepaald. De Veluwe ligt hoog en leverde kristal helder water in de lager gelegen beken van Eerbeek. De bossen leverden hout. Het water en het hout maakten Eerbeek de perfecte locatie voor de papierindustrie. En de bossen van de Veluwe trekken van oudsher toeristen naar Eerbeek.

De Veluwe gaat over in een prachtig coulisselandschap: een half open landschap met bossen, natuur en bebouwing. Hier ontstonden de landgoederen en gingen boeren hun vee houden. Er groeiden hechte gemeenschappen in het buitengebied en Brummen ontwikkelde zich in de negentiende eeuw (samen met Dieren, Velp en Arnhem) tot een pleisterplaats voor oud-Indiëgangers. Zij bouwden de villa's die zo kenmerkend zijn voor het dorp Brummen.

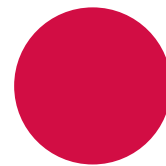
Het coulisselandschap loopt geleidelijk af naar de uiterwaarden van de IJssel. De rivier was in de Middeleeuwen onderdeel van de Hanzeroute tussen Kampen en Zutphen en trok toen veel handelaars. Tegenwoordig trekt de IJssel veel fietsers en andere recreanten die genieten van de prachtige natuur en het landschap.

Apeldoorn

Zutphen

Arnhem

Kernwaarden

Natuur, landschap, water, papier en landgoederen zijn belangrijke kernwaarden in onze gemeente die verleden en heden met elkaar verbinden. Zij zijn belangrijke onderdelen in onze identiteit. Maar inwoners vinden Brummen vooral een gemeente waar je goed kunt wonen en leven. Het dorpsleven waar rust, vriendelijkheid en een gevoel van veiligheid heerst. De kleinschaligheid wordt gekoesterd. Er wordt nog gedag gezegd op straat. Je kent je burens. Er zijn veel verenigingen waar je samen actief bent. De belangrijkste voorzieningen, zoals winkels, basisscholen en zorginstellingen, zijn op korte afstand aanwezig. Voor alle andere voorzieningen liggen binnen een half uur reizen drie steden in de buurt. De centrale ligging en de goede bereikbaarheid zijn voor nieuwkomers een belangrijke reden om in onze gemeente hun woonplaats te kiezen.

Keuzes op basis van identiteit

Brummen, Eerbeek, Hall, Leuvenheim, Empe, Tonden, Oeken, Voorstonden, Broek en het buitengebied zijn woon- en werkgemeenschappen die door de historie en de prachtige, groene omgeving met elkaar verbonden zijn. De identiteit van die gemeenschappen heeft centraal gestaan bij de ontwikkeling van deze toekomstvisie. Op basis van onze identiteit hebben we keuzes gemaakt voor de toekomst. Dat maakt onze ambities stevig en krachtig, want ze zijn gebaseerd op onze geschiedenis en op wat we nu zijn. En doordat onze identiteit

aan de basis stond hebben we automatisch naar het grote geheel gekeken en zijn we de dwarsverbanden tussen de verschillende thema's nooit kwijtgeraakt. En dat maakt deze toekomstvisie een echte, integrale toekomstvisie.

WAT DE TOEKOMST ONS BRENGT

Brummen vergrijsst en ontgroent meer dan gemiddeld in Nederland. Dat betekent dat er in vergelijking met vroeger en nu in de toekomst meer ouderen zullen zijn. We worden steeds ouder, er worden minder kinderen geboren en jongeren trekken weg naar steden of andere plekken in de regio. Dat betekent dat er relatief minder mensen werken en er dus minder geld is om te besteden. Terwijl de kosten van bijvoorbeeld de gezondheidszorg blijven stijgen.

Minder geld en hogere kosten betekenen bezuinigingen. De maatschappelijke ondersteuning aan inwoners verandert drastisch. De ondersteuning is er straks alleen nog voor die zaken die de inwoner echt niet zelf kan. Gezond leven en langer gezond blijven worden dan ook steeds belangrijker.

De technologische ontwikkelingen gaan razendsnel door en volgen elkaar in steeds sneller tempo op. Ze veranderen de manier waarop wij wonen, werken, met elkaar communiceren en met elkaar omgaan.

Ontwikkeling Brummense bevolking de komende 15 jaar:

- De bevolkingsomvang van ongeveer 21.000 inwoners nu neemt af met ongeveer 1.000 inwoners.
- Het aantal huishoudens neemt nog wel toe met ongeveer 400 (gemiddeld neemt het aantal personen per huishouden af).
- Het aantal ouderen (boven de 55 jaar) groeit van ruim een derde naar bijna de helft. Ruim 15% van deze groep is ouder dan 75 jaar (ongeveer 3.000 inwoners).
- Het aantal jongeren tot 25 jaar bedraagt nu ongeveer een kwart van de bevolking en neemt met 5 a 10% af (ongeveer 750 inwoners).

Overall is men bezig met duurzame ontwikkeling. Op het gebied van energie, klimaat en biodiversiteit, maar in toenemende mate ook op sociaal en economisch gebied. Alles hangt met elkaar samen. Dit is een mondiaal proces.

WAT WE WILLEN ZIJN IN 2030

Uitdagens nieuw, met respect voor oud

Brummen wil zichzelf blijven. Die wens liep als een rode draad door de visieontwikkeling heen. Maar Brummen wil ook vernieuwen. Er mag geen hek om Brummen worden gezet die alle ontwikkeling tegenhoudt. We kiezen voor vernieuwingen, die onze bestaande kwaliteiten verbeteren en versterken. Vernieuwen met respect voor onze kernkwaliteiten. Dat is de basis van deze toekomstvisie.

Duurzaamheid als ruggengraat

Duurzaamheid is de ruggengraat van deze toekomstvisie. We kiezen voor ontwikkelingen en vernieuwingen die passen bij wat we nu nodig hebben, zonder dat ze de mogelijkheden om een goed leven op te bouwen voor de mensen die na ons komen in gevaar brengen. We gaan voor een optimale balans tussen de mens (people), onze leefomgeving (planet) en een gezonde economie (profit). En daarbij benaderen we ontwikkelingen en vernieuwingen integraal: de mens staat centraal, de economie is de motor voor alles wat we kunnen en willen doen in onze gemeente en we gebruiken de omgeving als middel.

De mens voorop (people)

Wat goed is voor de mens is goed voor onze samenleving. Leefbaarheid en gezondheid staan voorop in een hechte, maar open gemeenschap waar we voor onszelf en voor elkaar zorgen. We krijgen meer eigen verantwoordelijkheid en meer de vrijheid en ruimte om over onze eigen zorg en leefomgeving te beslissen. We maken optimaal gebruik van de kwaliteiten van het dorpse wonen en leven in Brummen.

De economie als motor (profit)

De economie is de motor die onze samenleving vitaal houdt. Een gezonde en bloeiende economie levert de middelen die we nodig hebben om onze ambities waar te maken. Bedrijven, ondernemers en ZZPers krijgen daarom de ruimte en we stimuleren werken. We gaan daarbij uit van een circulaire economie, die in balans is met de mens en de omgeving.

De omgeving als middel (planet)

Onze mooie, groene omgeving kunnen we beter vermarkten dan we tot nu toe doen. Door haar beter te vermarkten trekken we meer toeristen en recreanten en kunnen we haar beter verzilveren dan we tot nu toe doen. We zetten onze omgeving ook in als duurzame energiebron. De zon, de wind en het water zijn energiebronnen die ons in staat stellen lokaal energie op te wekken die we zelf verbruiken. Dit alles doen we zonder onze kern-

kwaliteiten en onze identiteit te schaden. We vernieuwen met respect voor het goede dat er al is. We hebben in Brummen uitzonderlijk veel plant- en diersoorten. Die rijke biodiversiteit willen we versterken. Als het met onze planten- en dierenwereld goed gaat, gaat het ook goed met onze eigen gezondheid.

Doordat het klimaat verandert, verandert ook onze omgeving. Droge periodes worden droger en regenbuien worden heftiger. We richten onze leefomgeving daarop in en voorkomen dat onze mooie natuur verdroogt. We versterken onze natuur en maken haar klimaatbestendiger.

Lokaal doen wat lokaal kan

We willen zoveel mogelijk zelfvoorzienend zijn. Ook hier geldt dat we geen hek om Brummen willen zetten. We houden onze blik open en gericht op de wereld om ons heen. Internationale bedrijven hebben Brummen als thuisbasis en dat willen we graag zo houden. Maar van ver halen wat je zelf in huis hebt is een verspilling van je eigen kwaliteiten en het milieu. Er zijn lokaal meer mogelijkheden dan er tot nu toe benut worden. Die mogelijkheden zoeken we op en we geven ruimte aan initiatieven die lokaal in de eigen behoeften willen voorzien.

We kiezen voor een levensloopbestendige gemeente. Iedereen doet er toe, van jong tot oud. Iedereen die dat wil kan van de wieg tot het graf wonen en werken in Brummen. De Brummense inwoners

WAT WE DOEN OP WEG NAAR 2030

vormen samen een schat aan ervaring en kennis. Die willen we inzetten om Brummen levensloopbestendig te maken.

Samen doen

We investeren in samenwerking. We leggen netwerken aan waarin professionals, ambtenaren, bedrijven en instellingen samen doelstellingen bepalen en samenwerken om die doelen te realiseren. We willen nieuwe ontmoetings- en samenwerkingsvormen ontwikkelen om die netwerken zo optimaal mogelijk te laten functioneren.

We willen onszelf ook meer en beter positioneren in regionale, provinciale en landelijke netwerken. Brummen ligt in de ecologische verbindingroute tussen de Veluwe en de Achterhoek. We hebben een open, krachtige en gezonde samenleving met een economie die sterk verbonden is met de wereld om ons heen, tot ver in het buitenland. Dat vereist een stevige positie in netwerken buiten de gemeente. Zo kunnen we ontwikkelingen proactief, zelfbewust en met invloed tegemoet gaan.

Wij hebben een aantal heldere keuzes gemaakt en speerpunten benoemd waarmee we onze ambities voor 2030 kunnen waarmaken. Daarbij vinden we een aantal uitgangspunten van belang.

We gaan uit van kansen, omarmen vernieuwingen die passen bij onze identiteit en we willen lokaal meer ruimte creëren door minder regels te stellen. We sluiten aan bij initiatieven uit de samenleving en alle professionele partijen werken vraaggericht. Dat wat we doen heeft op drie punten toegevoegde waarde: er is maatschappelijke winst, de kwaliteit van omgeving en milieu verbetert en het is financieel gezond.

De keuzes en speerpunten voor 2030 hebben we ingedeeld in drie thema's:

- Ruimte voor papier en landgoederen;
- Samen gezond wonen, werken en leven;
- Op groene voet met groene vingers.

RUIMTE VOOR PAPIER EN LANDGOEDEREN

Papier en landgoederen zijn de kernwaarden die Brummen uniek maken. Deze kernwaarden krijgen dan ook alle ruimte. Niet alleen fysiek en bedrijfsmatig, maar op zoveel mogelijk terreinen worden deze kernwaarden binnen onze gemeente versterkt. Bijvoorbeeld in de recreatiesector, maar ook in de architectuur en de inrichting van de openbare ruimte. Eerbeek is een papierdorp en dat willen we meer laten zien.

BEDRIJVEN KRIJGEN DE RUIMTE ZICH TE ONTWIKKELEN

Naast de papierindustrie zijn er meer bedrijven die nationaal of internationaal opereren en hoogwaardige producten maken of diensten leveren. Bedrijven krijgen in Brummen de ruimte om zich te ontwikkelen, als hun plannen op drie terreinen meerwaarde opleveren: maatschappelijk, ruimtelijk en financieel. Als plannen die toets doorstaan, dan kan er veel in Brummen.

Ook hier geldt het uitgangspunt: vernieuwing met respect voor het oude. Uitbreiding van bedrijvigheid vindt plaats met respect voor een goed woon- en leefmilieu. Als uitbreiding van de bestaande bedrijventerreinen aan de orde is, herstructureren we eerst de bestaande bedrijventerreinen. Pas als dat geen soelaas meer biedt leggen we nieuwe bedrijventerreinen aan. De huidige uitbreidings-

locaties voor woningbouw zouden goede plekken kunnen zijn voor kleinschalige bedrijvigheid.

Nieuwe grote bedrijven kunnen zich alleen vestigen op de huidige bedrijventerreinen. Als dat niet mogelijk is zullen zij moeten uitwijken naar grotere bedrijventerreinen in de regio. De economie is de motor van onze samenleving. Voor een gezonde en sterke economie is een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van onze gemeente essentieel. Dat geldt zeker ook voor het vrachtverkeer. De komende jaren zetten wij ons hiervoor in.

De industrie in onze gemeente erkent dat zij een verantwoordelijkheid heeft richting bewoners en haar omgeving. De gemeente Brummen erkent het belang van een gezonde ontwikkeling van de maakindustrie in Brummen. Deze wederkerige erkenning en de snelle technologische ontwikkeling zullen leiden tot een maatschappelijk aanvaardbare oplossing voor de milieuhinder die de industrie nu nog oplevert in de vorm van geluid, trilling, fijnstof en geur.

De maatschappelijke betrokkenheid van bedrijven groeit. Steeds meer bedrijven hebben oog voor de mens, zijn omgeving en het milieu. Veel bedrijven zijn al circulair. Dat wil zeggen dat grondstoffen die

gebruikt worden herbruikbaar zijn. De economie ontwikkelt zich van een verbruiks- naar een gebruikseconomie. Wij stimuleren deze ontwikkeling en ondersteunen bedrijven en elkaar om steeds duurzamer te ondernemen.

We kiezen voor het volledig meedoen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Er liggen kansen voor de inzet van arbeidsgehandicapten, mensen die re-integreren op de arbeidsmarkt en andere mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Samen met het bedrijfsleven willen we die kansen benutten.

We blijven in dialoog met de industrie, bedrijven, ondernemers en ZZPers in onze gemeente. We leggen een netwerk aan waarin we samen verbindingen leggen, oplossingen zoeken voor knelpunten en naar wegen zoeken om de lokale economie te stimuleren.

TROTS OP DE PAPIERINDUSTRIE

De papierindustrie ligt aan de basis van wat Eerbeek nu is. Eerbeek staat voor papier. Papier en karton leveren meer dan 300 jaar werkgelegenheid in de regio. En niet alleen in de papierindustrie zelf, maar ook aan de bedrijven die eraan gelieerd zijn, zoals Industriewater Eerbeek, de drukkerijen en de transportbedrijven. De papierindustrie is een hoogwaardige maakindustrie die veel technische kennis en vaardigheden vereist en die een grote slag heeft gemaakt in duurzaamheid.

De papierindustrie krijgt de ruimte om zich te ontwikkelen. De gemeente en de papierindustrie vormen een stevig netwerk waarin samen gezocht wordt naar oplossingen voor de maatschappelijke gevolgen die de industrie heeft op de woon- en leefomgeving in Eerbeek.

Papierindustrie per 1 januari 2013:

- Acht bedrijven in Eerbeek leveren 30% van de werkgelegenheid in Eerbeek (en 18% van de totale werkgelegenheid in gemeente Brummen).
- Vijfentachtig bedrijven in de gemeente Brummen zijn gelieerd aan de papierindustrie en die leveren nog eens 9% van de totale werkgelegenheid in gemeente Brummen.

Papier is een kernwaarde van Eerbeek en komt terug in allerlei sectoren binnen onze gemeente. Papier, hout en water zijn de leidende principes voor het ontwerp van nieuwe gebouwen en gebiedsontwikkelingen. In de openbare ruimte is papier op veel meer plekken in de openbare ruimte aanwezig en herkenbaar dan nu het geval is (de papierrollen op enkele rotondes bijvoorbeeld). En papier is ook een leidend thema binnen recreatie en toerisme.

Papier heeft ook een plek in het basisonderwijs in Eerbeek. Het onderwijs, de papierindustrie, ondernemers en de gemeente werken samen aan het opbouwen van een kenniscentrum voor papier, waar kinderen de techniek van het papier maken leren en mensen worden opgeleid tot de medewerkers die de industrie nodig heeft. Het centrum werkt samen met andere partners, zoals papierfabriek de Middelste Molen in Loenen. Met dit kenniscentrum en de samenwerking binnen het netwerk van papierindustrie, onderwijs, bedrijfsleven, recreatieondernemers en de gemeente groeit Eerbeek uit tot hét nationaal papiercentrum.

OPEN LANDGOEDEREN

Brummen staat voor landgoederen. Groot Engelenburg en Klein Engelenburg, het Leusveld, Huis Voorstonden, de Wildbaan en Huis te Eerbeek: deze en nog vele andere landgoederen en villa's bepalen het beeld van Brummen. Landgoederen zijn een kernwaarde van Brummen en ook zij krijgen ruimte om zich te ontwikkelen, met respect voor hun grote cultuurhistorische waarde.

Wij willen de landgoederen recreatief meer promoten en vermarkten. Dat betekent wel dat de landgoederen opengesteld moeten zijn voor publiek. Ons landschap staat open voor iedereen. Dat is het uitgangspunt voor ons buitengebied. Uiteraard met respect voor het oude en voor kwetsbare natuurgebieden.

Om landgoederen ook voor de generaties na ons te behouden maken wij nieuwe economische activiteiten op de landgoederen mogelijk. Wij zien kansen voor de horeca, recreatie, zorgvormen en voor kleinschalige, innovatieve bedrijven. De ruimte die landgoederen krijgen om zich te ontwikkelen is

afhankelijk van het landgoed zelf. Maatwerk dus, waarbij behoud en het versterken van de cultuur-historische kernwaarde altijd voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen moeten ook passen in de natuur en het landschap van het landgoed zelf en haar omgeving. We geven ook ruimte aan nieuwe landgoederen. Een nieuw landgoed waar wonen, werken of zorg en recreëren samenkomen is welkom, als deze een duidelijke toegevoegde waarde biedt voor onze natuur en ons landschap.

CREATIEF BRUMMEN

Brummen herbergt een groot aantal kunstenaars en fotografen. Deze kunst- en cultuuruitingen geven we meer ruimte en aandacht. We benutten daarbij onze prachtige natuur en landschappen, de landgoederen en onze dorpen als decor.

We verbinden kunst en cultuur met het bedrijfsleven, recreatie en toerisme, het onderwijs en zorg- en welzijn. Kunst- of zwerfroutes kunnen Brummen bijvoorbeeld nog aantrekkelijker maken voor toeristen en kunst- en cultuurcursussen kunnen ouderen langer actief en onder de mensen houden.

IN SPELEN OP TRENDS IN TOERISME

Toeristen en recreanten komen naar Brummen vanwege de natuur en het landschap. Vooral de Veluwe is een grote trekker. Brummen krijgt duidelijke routes door de hele gemeente en het netwerk voor de wandelaar, fietser en ruiter wordt verbeterd.

Maar we spelen ook in op de trends in het toerisme. De beleving wordt minstens zo belangrijk als de bestemming. Wij spelen daarop in met vernieuwende concepten waarbij de recreant de Brummense cultuur, natuur en kernwaarden als papier echt beleeft. Storytelling is bijvoorbeeld een middel dat goed aansluit bij de oude verhalenvertellers van de Veluwe. Zo zou op Huis te Eerbeek een verhalenverteller bezoekers mee kunnen nemen naar het oude jachtslot dat de kasteelheren van Bronckhorst daar hadden en naar het exotische dierenpark in de tuin van Max en Anna Weber zes eeuwen later. Maar ook het recent ontwikkelde concept 'Duurzaam toerisme in Brummen' van de Veluwespecialist is een mooi voorbeeld van een maatschappelijk initiatief, waarbij op een e-bike of Segway zowel een fysieke als digitale route afgelegd kan worden. Op de route worden driedimensionaal hot spots in de gemeente getoond en hun geschiedenis vertelt.

Het thematische toerisme biedt kansen. Papier is een thema dat ontwikkeld wordt, maar ook overlevingsworkshops in de natuur zou een thema kunnen zijn dat past bij onze recreatieve kwaliteiten. En we zien kansen voor waterrecreatie op het Apeldoorns Kanaal en de IJssel.

Nieuwe kleinschalige recreatie en horecavoorzieningen krijgen de ruimte. Een pretpark past niet in Brummen, maar een grotere dagrecreatievoorziening die past in het Brummense landschap of haar zelfs versterkt krijgt alle ruimte om zich te ontwikkelen. We denken daarbij aan voorzieningen met een thema als natuur, papier, (cultuur)historie of duurzaamheid.

- De Veluwe staat hoog in de top tien van vakantiebestemmingen.
- Landal Greenparks Coldenhove in Eerbeek heeft jaarlijks meer dan 400.000 overnachtingen.

EEN PROFESSIONELE RECREatieve SECTOR

We zetten in op het versterken van de landgoederen, de IJssel en papier (het kenniscentrum in Eerbeek) als toeristische trekkers voor Brummen. Dat betekent dat we onze lokale kwaliteiten veel beter gaan promoten dan we tot nu toe doen. We profileren ons nadrukkelijker als de groene verbindingslong tussen de Veluwe en de Achterhoek. En we zetten in op een beter georganiseerde sector. We ontwikkelen samen met de recreatie-ondernemers een samenwerkingsstructuur.

Binnen die samenwerkingsstructuur investeren we gezamenlijk in de promotie en de recreatieve infrastructuur. Door samen de kwaliteiten die we hebben beter te presenteren en te verbinden neemt de aantrekkelijkheid van Brummen voor toeristen toe. Daar plukken we allemaal de vruchten van en geeft de economie een impuls. We leggen verbanden met andere activiteiten op de Veluwe en de Achterhoek, waardoor we onze recreatieve en toeristische kracht verder versterken.

SAMEN GEZOND WONEN, WERKEN EN LEVEN

Wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor jong en oud, bestaande en nieuwe inwoners. Een gemeente waar het goed wonen en werken is. Met een kleinschalig dorpsleven waar rust en vriendelijkheid heerst en een sterke sociale samenhang. Onze identiteit, die we koesteren, willen we behouden en versterken.

INZETTEN OP VOORZIENINGEN IN EERBEEK EN BRUMMEN

De voorzieningen zijn zo goed als verdwenen uit de kleine kernen Hall, Oeken, Empe en Voorstonden. Al doet het pijn, dat accepteren we. Wij zetten in op goede voorzieningen in Eerbeek en Brummen. We concentreren onze energie en middelen op deze twee dorpskernen, zodat we daar meer kunnen doen. En deze kernen vitaal houden.

Een centrum is het hart van een dorp. En dat hart moet kloppen. Levendige centra in Eerbeek en Brummen zijn essentieel voor de levensvatbaarheid van voorzieningen als winkels, restaurants, dienstverlenende bedrijven en instellingen. Er liggen goede plannen voor beide dorpskernen. Die moeten uitgevoerd worden.

We willen dat beide centra goed bereikbaar blijven. En gratis parkeren blijft belangrijk voor de aantrekkelijkheid van de dorpskernen. We zetten ook in op een goede busverbinding in Eerbeek met goede

aansluitingen op andere regionale vervoerders. Maar ook bewoning is belangrijk voor levendige centra. Bij voorkeur wonen er mensen van allerlei leeftijden in de dorpskernen van Eerbeek en Brummen. Oud ontmoet jong.

GEZOND LEVEN STAAT VOOROP

De algemene voorzieningen van Brummen zijn gericht op een gezonde leefstijl. Er zijn veel sportmogelijkheden, waarbij we slim gebruik maken van ons prachtige landelijke gebied. Het buitenleven in Brummen is immers goed! Maar ook het kunst- en cultuuraanbod draagt bij aan een gezond en gelukkig leven in Brummen.

Het cultuuraanbod past bij de schaal en de behoefte van het dorpsleven en is gericht op onze lokale identiteit: papier, de landgoederen, het landschap en de natuur. Grootstedelijk vertier is altijd dichtbij in de steden om ons heen. Voor jongeren in de leeftijd tussen 12 en 18 jaar willen we meewerken aan kleinschalige uitgaansgelegenheden. De jongeren dragen zelf verantwoordelijkheid in deze uitgaansgelegenheden, maar wel onder professioneel toezicht.

Wij kiezen voor een groene en ruime woon- en leefomgeving. Woonwijken zijn ruim opgezet met grote groenstroken die letterlijk en figuurlijk speelruimte geven aan bewoners. Een groene

omgeving draagt bij aan het algemene welbevinden en daarmee aan een gezond en gelukkig leven in Brummen. De belangrijkste routes naar de centra van Eerbeek en Brummen worden omzoomd door groen. Daar waar nodig wordt de kwaliteit van het openbaar groen verbeterd en na 2013 worden groene locaties in de bebouwde kommen in onze gemeente niet bebouwd. Deze plekken zijn daar waar dat kan publiek toegankelijk.

HET NIEUWE NOABERSCHAP

We zetten in op meer samen doen en samen oplossen. Wij geven alle ruimte en ondersteuning aan sociaal ondernemerschap en andere initiatieven die uit de samenleving zelf komen en die als doel hebben om samen iets op te pakken en maatschappelijke knelpunten op te lossen.

In Brummen kijken we naar elkaar om. Dat hoort bij onze identiteit. Die sociale inslag gaan we breder inzetten de komende jaren. Buurten kunnen zich meer gaan organiseren en krijgen meer verantwoordelijkheden en de vrijheid om dingen samen te

regelen. Wat de buurt wil staat centraal en de buurt heeft de regie. Het gaat niet om het toepassen van regels, maar om kijken naar wat mogelijk is. De buurt beslist zelf wat ze samen wil doen: het regelen van de zorg voor zieken, het onderhoud van het openbaar groen of een gezamenlijke tuin, of het organiseren van werk. Dat vraagt een andere houding van zowel inwoners als gemeente. Inwoners kijken eerst of ze het samen kunnen oplossen in plaats van naar de overheid te kijken voor oplossingen. En de gemeente faciliteert, verbindt en ondersteunt waar nodig, maar beslist niet meer wat er wanneer waar gebeurt.

We blijven het individu respecteren. Iedere inwoner heeft de keuze om zijn eigen zaakjes zelf te regelen. Ook blijft de gemeente altijd beschikbaar als vangnet voor diegene die dat nodig hebben. En de wettelijke basisvoorzieningen blijven ook altijd voor iedereen beschikbaar.

Brummen kent een rijk en bloeiend verenigingsleven en veel mensen doen vrijwilligerswerk. Dat willen we zo houden. We zetten in op ondersteuning en goede faciliteiten voor verenigingen en vrijwilligersorganisaties.

We doen meer voor ouderen. We stimuleren en faciliteren mogelijkheden voor ouderen om op allerlei manieren actief te kunnen zijn in de lokale gemeenschap. Gezonde en actieve ouderen ondersteunen de hulpbehoevende ouderen, passen op de kinderen van de burens die werken, helpen op

school, of bij een bedrijf, boer of winkel. Ouderen moeten die rol in de samenleving kunnen oppakken die zij willen en voor hen betekenis heeft en zingeving biedt. Zo blijven ze langer actief, voelen ze zich gelukkig en gewaardeerd en dragen ze bij in de gemeenschap. En komt eenzaamheid onder ouderen steeds minder voor.

VAN BUURT, NAAR WIJK, NAAR DORP, NAAR GEMEENTE

De mens staat voorop. We kiezen daarom voor zorg en welzijn die volledig is gericht op de vraag van de inwoner en maatwerk is. We doen wat nodig is. Daarbij zetten we in op het zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en een actief sociaal leven.

De vraag van de inwoner staat centraal. We kijken eerst of er oplossingen gevonden kunnen worden in de eigen buurt. De ene buurman zet de vuilniscontainer buiten, de andere checkt elke dag even hoe het gaat en de dochter doet de boodschappen. Als deze oplossingen niet genoeg zijn schalen we op naar de wijk. De wijkvrijwilliger komt wekelijks langs om de administratie door te nemen. Als ook die oplossingen onvoldoende zijn schalen we op naar het dorp. En als dat ook niet voldoende is schalen we op naar de gemeente.

Dit alles vraagt een andere aanpak en werkwijze. We investeren in een netwerk van zorg- en welzijnsinstellingen, gemeente en inwoners die samen deze transitie vorm gaan geven. Wij zijn ervan

overtuigd dat het leveren van maatwerk en een intensieve samenwerking in een netwerk de doelmatigheid en de efficiency in zorg en welzijn zal verbeteren.

We kiezen voor publieke voorzieningen bij elkaar, in of dichtbij de centra van Eerbeek en Brummen. We denken aan multifunctionele centra of clusters van zorg- en welzijnsvoorzieningen, gecombineerd met een woon- of onderwijsfunctie. We richten clusters bij voorkeur zo in dat jong en oud elkaar ontmoeten in deze centra. In deze centra wordt ook advies gegeven over een gezonde levensstijl. Het kenniscentrum in het cluster geeft onderwijs aan kinderen en/of volwassenen. In Eerbeek zou het cluster goed gecombineerd kunnen worden met het papierkenniscentrum.

FLEXIBEL, DUURZAAM EN TOEKOMSTGERICHT BOUWEN

We zetten in op flexibel bouwen, een gevarieerder woningaanbod en meer levensloopbestendige woningen. We bouwen met het oog op de toekomst. En met oog voor onze kernwaarden. De kernwaarden van onze identiteit, papier, landgoederen, water, hout en natuur, zien we terug in de architectuur in onze gemeente.

Nieuw- en herbouw worden flexibel gebouwd, zodat de functie van een gebouw makkelijk kan veranderen of een woning eenvoudig aangepast kan worden aan de behoeften van een volgende

levensfase. De nieuwe scholenclusters worden zo flexibel mogelijk gebouwd en ingericht, zodat bij een afnemend leerlingenaantal een deel van het gebouw op een andere manier gebruikt kan worden. Die nieuwe functies hebben bij voorkeur een relatie met het onderwijs. Wij denken aan een werklokaal waar kennis gemaakt kan worden met lokale techniek, ambachten en bedrijvigheid.

We bouwen woningen die levensloopbestendig zijn. Zodra mensen hulpbehoevend worden kan de woning eenvoudig worden aangepast. Zorg op maat wordt aan huis geleverd, waarbij we opschalen als dat nodig is. Zo kunnen meer mensen langer in hun eigen vertrouwde omgeving blijven wonen. Een kleiner deel van de ouderen woont in woningen met zorg op maat of in beschermde woonvormen in of dicht bij de dorpskernen van Eerbeek en Brummen, waar alle voorzieningen voor handen zijn. Ook zetten we in op nieuwe woonvormen en landgoederen, waar meerdere generaties bij elkaar kunnen wonen. Zo kunnen grootouders op kleinkinderen passen terwijl hun kinderen werken en kunnen kinderen voor hun ouders zorgen als dat nodig mocht zijn.

We kiezen voor inbreiding in plaats van uitbreiding. Bestaande woonwijken worden geherstructureerd, vernieuwd en levensloopbestendig gemaakt. De huidige uitbreidingslocaties voor woningbouw in Eerbeek en Brummen worden op kleinere schaal afgerond. De woningen die hier nog gebouwd

worden zorgen voor doorstroming op de woningmarkt. Het gebied dat overblijft wordt gebruikt voor duurzame energiewinning en/of nieuwe kleinschalige bedrijvigheid. Door de clustering en nieuwbouw voor de scholen komen een aantal oude scholen vrij. Deze locaties zijn geschikt voor woningbouw en/of multifunctionele centra, gecombineerd met een ontmoetingsplek voor de buurt of wijk.

Bij leegstand of braakliggende terreinen gaan we samen met eigenaren, inwoners en ondernemers op zoek naar alternatieve of tijdelijke invulling van het pand of terrein. Zo houden we onze leefomgeving aantrekkelijk en onze economie draaiende. We geven ruimte aan maatschappelijke initiatieven om braakliggende terreinen tijdelijk in te vullen. Een mooi voorbeeld is op dit moment het initiatief 'Recept tot meerwaarde' van BNI Bellini om de braakliggende terreinen in Eerbeek tijdelijk nieuwe functies te geven.

TIJD VOOR TALENT

Er is heel veel talent in onze gemeente. Het is tijd dat talent te laten bloeien en te laten spreken. Wij kiezen ervoor te investeren in talent, talenten te verbinden, faciliteiten te creëren voor nieuwe werkvormen en de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en culturele instellingen te stimuleren en te faciliteren.

Onderwijs midden in de samenleving

De basisscholen in onze gemeente ontwikkelen zich tot kenniscentra, waar kennis (dat wat kinderen moeten weten), kunde (het toepassen van kennis) en het zijn (de identiteit en de sociale samenhang) centraal staan. De school is een ontwikkelplek, waar vraaggericht lesgegeven wordt. Ook hier maatwerk dus en niet alleen inhoudelijk, maar ook in lesdagen en –tijden. De behoefte en de ontwikkeling van het kind staan centraal. Het onderwijs is proactief en het lesgeven is gebaseerd op de visie van de sector zelf.

Het onderwijs staat midden in onze samenleving en maakt in haar lessen gebruik van lokale praktijkvoorbeelden. Papier, landgoederen, landbouw, duurzame energie en ouderenzorg: de leerlingen in Brummen ervaren het aan den lijve. De koppeling met de lokale praktijk maakt leren niet alleen leuker, maar ook intensiever. Leerlingen leren het leven.

Het schoolgebouw is flexibel ingericht en onderdeel van een cluster van voorzieningen, zoals zorg en welzijn. Elke school heeft een werklokaal of kenniscentrum waar binnen het onderwijs samenwerkt met het lokale bedrijfsleven. In Eerbeek is het papierkenniscentrum verbonden aan alle Eerbeekse scholen. In dit centrum werken de papierindustrie, het bedrijfsleven, het onderwijs en de gemeente samen om kinderen bekend te maken met techniek en wetenschap.

We blijven in gesprek met het onderwijs. We ontwikkelen een netwerk waar binnen het onderwijs, het bedrijfsleven en de gemeente samenwerken. Samen zorgen we voor onderwijs op maat, dat aansluit op de praktijk en dat leerlingen goed voorbereid op hun toekomst.

Talent verbinden

In al onze contacten in de samenleving, in de netwerken en samenwerkingsvormen hebben wij oog voor talent. Talent krijgt in Brummen alle ruimte om zich te ontwikkelen. Wij brengen talenten bij elkaar om samen nieuwe producten en diensten te ontwikkelen of innovaties uit te denken. We faciliteren en stimuleren netwerken waar talentvolle professionals elkaar kunnen ontmoeten en samen kunnen werken.

De gemeente Brummen maakt structureel gebruik van lokale competenties en talent. Bijvoorbeeld in haar aanbestedingsbeleid. Ook dat is een vorm van lokaal doen wat lokaal kan. Daar waar het kan

verbindt de gemeente lokaal talent aan het onderwijs en aan lokale ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Faciliteren van talent

Wij zetten in op faciliteiten voor nieuwe werkvormen, zoals ZZPers, kleine ondernemingen aan huis, het thuiswerken en het werken in losse netwerken en samenwerkingsverbanden. Zo willen we bij nieuwbouw en herstructureringsprojecten bij een deel van de woningbouw werkplekken mogelijk maken. Dat kan een kleinschalige werkruimte bij een woning zijn, maar ook een gemeenschapsgebouw in de wijk waar werkplekken en vergaderplekken zijn ingericht die flexibel te huren zijn. Zo kunnen ZZPers goed wonen en werken, midden in de gemeenschap. We geven ook ruimte aan proefprojecten, onderzoek en onderwijsprojecten op het gebied van duurzaamheid in onze gemeente.

OP GROENE VOET MET GROENE VINGERS

Het leefklimaat staat onder druk door de CO₂-uitstoot die toeneemt. Grondstoffen worden schaarser en duurder. We gebruiken de aarde zo intensief dat we haar uitputten. Onze mondiale voetafdruk wordt als maar groter. De aarde heeft anderhalf jaar nodig om duurzaam te produceren wat wij in een jaar consumeren. Wij zetten in op leven op een groene voet en een klimaat neutraal Brummen. We voorzien zelf in onze energie, koppelen energiesystemen slim, bergen en gebruiken hemelwater en versterken onze biodiversiteit.

De natuur en het landschap zijn kernwaarden van onze identiteit. Ze vormen onze historische basis en bepalen wie we zijn. Ze maken onderdeel uit van ons woongenot, vormen de trekker voor recreanten en toeristen en staan aan de basis van de ontwikkeling van de papierindustrie en de landgoederen. Ons landschap en onze natuur geven ons groene vingers en dat willen we zo houden. Maar ook hier geldt dat we geen stolp op ons buitengebied zetten. We vernieuwen met respect voor dat wat er is.

EEN KLIMAATNEUTRAAL BRUMMEN

Zelfvoorziening in energieverbruik

We streven naar zelfvoorziening in ons energieverbruik. Dat kan misschien niet al zo zijn in 2030, maar uiteindelijk willen we alleen die energie verbruiken die we zelf duurzaam hebben opgewekt. We willen lokaal onze krachten bundelen en samenwerken in een lokaal netwerk om onze eigen, duurzame energiewinning te realiseren.

De komende jaren zoeken we naar de optimale balans tussen het gebruik van duurzame energie, energiebesparing en een efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen. Dit heet de trias energetica. We stimuleren energieneutraal bouwen en inrichten en we zetten ons in voor energiebesparing, ook in de openbare ruimte. Samen met de (papier) industrie willen we werken aan mogelijkheden om de restwarmte zo goed mogelijk te gebruiken als energiebron.

Brummen heeft potentie in duurzame energiewinning. Niet alleen de industrie kan een grote energieleverancier worden, ook ons landschap en de natuur kunnen ons energie gaan leveren. Dit doen we natuurlijk met respect voor onze kernwaarden. Maar de zon, de wind en het water hebben in onze gemeente alle kans om belangrijke

Green fingers

energiebronnen te worden. We willen de waterkracht uit de IJssel benutten. En we zien kansen voor energie uit snoeiafval (biomassa). Zo gebruiken we onze omgeving om duurzaam te wonen en te werken. We gaan er vanuit dat de technologische ontwikkeling ons uiteindelijk systemen zal opleveren die het landschap niet ontsieren. Tot die tijd vinden wij systemen die duurzame energie winnen en die rendabel zijn belangrijker dan de visuele gevolgen voor het landschap.

De technieken en de middelen voor duurzame energiewinning ontwikkelen zich in hoog tempo en volgen elkaar snel op. Daarom zetten wij in op flexibiliteit en aanpassingsvermogen. We kiezen steeds weer het systeem dat op dat moment het beste past bij onze identiteit en onze kernwaarden. We zetten in op de ontwikkeling van een smart grid. Dit is een nieuwe infrastructuur voor energie waar onze woningen en bedrijven op aangesloten worden. Die nieuwe infrastructuur hebben we nodig om de energie die we zelf opwekken ook zelf te kunnen gebruiken. Het smart grid weet ook vraag en aanbod op elkaar aan te sluiten, zodat we de energie die we opwekken en niet meteen nodig hebben, kunnen opslaan en later kunnen gebruiken.

En het smart grid is zo flexibel dat er verschillende energiewinningssystemen op aangesloten kunnen worden. Zo kunnen we steeds de beste methode kiezen.

We leggen een lokaal netwerk voor energiemangement aan. De Eerbeekse en Brummense Energiemaatschappij (EBEM) speelt in dit netwerk een belangrijke rol. Maar ook andere energieproducenten, nutsbedrijven, relevante instellingen en inwoners en ondernemers werken samen in dit netwerk. Samen gaan we energiesystemen slim schakelen, een smart grid ontwikkelen en vraag en aanbod op elkaar afstemmen.

Wij stimuleren het gebruik van duurzame vervoermiddelen, zoals de elektrische auto of brandstoffen als aardgas, groen gas en biodiesel. We zorgen ervoor dat voorzieningen die daarvoor nodig zijn, zoals een multifuelstation, er ook komen.

Waterberging

Het klimaat verandert en dat heeft gevolgen voor onze omgeving. Omdat het meer en harder regent hebben we meer voorzieningen nodig om hemelwater te kunnen bergen. De dijkverleggingen in Cortenoever en de Voorsterklei zijn daar voorbeelden van.

We zien ook kansen voor waterberging in gebieden rondom Eerbeek en Brummen, die zowel landschapelijk als voor de landbouw minder interessant zijn. Deze waterretentiegebieden bieden kansen voor recreatief en ander gebruik.

Maar ook in onze dorpen hebben we meer waterberging nodig. Steeds meer tuinen zijn volledig bestraat en hebben weinig groen, waardoor het hemelwater niet direct de grond in kan en naar het riool afvloeit. We zetten daarom in op groene tuinen die hemelwater kunnen bergen. Waterretentiegebieden in de wijken kunnen water leveren voor het besproeien van tuinen, waardoor we besparen op drinkwater. Doordat onze tuinen groen zijn keren ook de vogels weer terug in de tuinen.

Biodiversiteit

Onze biodiversiteit is ons natuurlijk kapitaal. De soortenrijkdom aan planten en dieren laat ons leven. Een plant of dier is een schakel in een kwetsbare keten in de natuur, die ons uiteindelijk van zuurstof of voedsel voorziet. Als er een soort verdwijnt heeft dat gevolgen voor de keten waar hij deel van uit maakte. Hoe meer soorten er verdwijnen, hoe meer ketens er in gevaar komen en hoe meer ons eigen leven bedreigd wordt.

Brummen heeft een uitzonderlijk rijke biodiversiteit. We zetten in op het versterken en uitbreiden van die soortenrijkdom aan planten en dieren. Een hogere soortenrijkdom versterkt niet alleen onze

natuur, maar ook de kwaliteit van onze leefomgeving en daarmee het welzijn en de gezondheid van ons allemaal.

We versterken de natuurlijke processen in het landschap en maken die klimaatbestendig. We stimuleren de aanleg en het onderhoud van landschapselementen die de biodiversiteit bevorderen, zoals hagen, houtwallen en bloemrijke bermen.

De inrichting van het openbare groen maken we natuurlijker, waarmee we ook in de bebouwde kommen ruimte creëren voor biodiversiteit. Door water vast te houden voorkomen we dat onze gronden verdrogen en onze soortenrijkdom verschaalt. Samen met het waterschap, natuurbeheerders, boeren en landgoedeigenaren zorgen we voor een rijke biodiversiteit die klimaatbestendig is.

LANDSCHAP EN NATUUR VERSTERKEN DOOR VERNIEUWING

De natuur is de basis van ons welzijn en onze welvaart. Daar zijn we zuinig op. We versterken onze bestaande natuur- en landschappelijke waarden. Niet door stilstand, maar door vernieuwing. De bescherming van onze cultuurhistorie (monumenten en archeologische vondsten), landgoederen, natuur en landschappen blijft verankerd in wet- en regelgeving. We realiseren nieuwe natuur en ecologische verbindingzones. En we geven ruimte aan maatschappelijke initiatieven die de plattelandsstructuur, de natuur- of landschappelijke waarden verbeteren en versterken. De boer, de natuurbeheerder en de landgoedeigenaar zijn de belangrijkste beheerders van het buitengebied. Wij zetten in op samenwerking met deze beheerders in een netwerk. In dit netwerk worden plannen op elkaar afgestemd, knelpunten opgelost en eventuele conflicterende belangen in een vroeg stadium opgespoord en opgelost.

Er zijn nog enkele niet-agrarische bedrijven in het buitengebied. Zij mogen niet of nauwelijks uitbreiden. Nieuwe niet-agrarische bedrijven horen thuis op een bedrijventerrein. Kleinschalige bedrijven in bijvoorbeeld de zorg, dienstverlening of creatieve sector zijn wel inpasbaar in bestaande gebouwen in het buitengebied, bijvoorbeeld op een landgoed of boerderij.

Ons landschap staat open voor iedereen

We willen ons landschap en onze natuur meer toeristisch vermarkten. Daarom zetten we in op het maximaal openstellen van onze natuur en ons buitengebied voor recreanten en toeristen. Uiteraard met respect voor de natuurwaarden van het gebied. De Empese en Tondense Heide is een kwetsbaar natuurgebied dat zich niet leent voor gemotoriseerd verkeer. Maar het coulisselandschap in het buitengebied leent zich uitstekend voor toertochtjes met de auto.

De boer in het landschap

De agrarische sector bestaat in Brummen vooral uit veehouderij. De Brummense veehouderij is een krachtige economische sector die beeldbepalend is in het buitengebied. De schaalvergroting zet door. Het aantal bedrijven neemt verder af. En de omvang van de bedrijven neemt in veel gevallen toe.

Wij zetten in op een modern boerenbedrijf, ingepast in het landschap, dat schoon produceert met respect voor zijn dieren en de omgeving en die een belangrijke landschapsbeheerder blijft. We zien grote kansen voor de boer als producent van duurzame energie. Ook zien we kansen voor kleinschalige biologische akkerbouw, groente- en fruitteelt voor de lokale markt.

Agrarische bedrijven kunnen groeien zonder dat wij op voorhand grenzen stellen aan de benodigde ruimte. Maar wij stellen wel eisen aan een uitbreiding. Een boer kan groeien, mits hij schoon produceert (met uiteindelijk een gesloten kringloop), de uitbreiding realiseert met respect voor het (coulisse)landschap, zorgt voor het schoonhouden van de landbouwgronden met oog voor de biodiversiteit, rekening houdt met het welzijn van zijn dieren en het landschap in zijn omgeving blijft beheren.

VAN PARTIJ NAAR PARTNER

Van partij naar partner *de burger centraal*

Deze toekomstvisie maakt haarscherp duidelijk dat de rol van de gemeente verandert. De samenleving verandert en dat vraagt een andere rol en andere competenties van de gemeente. Gelijkgestemden weten elkaar via social media te vinden en regelen hun zaakjes zelf. Zo gaan steeds meer initiatieven buiten de gemeente om. Voorheen moest de gemeente bedenken hoe inwoners te betrekken, vandaag moet ze haar rol bepalen tegenover initiatieven die spontaan in de samenleving zijn ontstaan. Door de vergrijzing en de ontgroening heeft de gemeente steeds minder geld en kan steeds minder doen. En veel maatschappelijke problemen zijn zo complex geworden, dat de deskundigheid en kennis uit de lokale samenleving nodig is om die op te lossen.

Wij kiezen ervoor om onze gemeentelijke organisatie te reorganiseren. Van partij naar partner!

Dit is de gemeente die wij willen zijn:

- Een gemeente die vraaggericht handelt;
- Continu in contact staat met de lokale samenleving;
- Pro-actief netwerken opzet en partijen verbindt;
- Problemen signaleert en tijdig actie onderneemt;
- Onze kernwaarden met trots uitdraagt;
- Een vangnet is en zorgt voor oplossingen waar rechten worden geschonden.

Wij kiezen voor een gemeentelijke overheid die vraaggericht werkt. Dat doen wat de samenleving vraagt. Een netwerkoverheid die samen optrekt met lokale partnerorganisaties, inwoners en ondernemers. Met elke keer een andere rol: loslaten, faciliteren, stimuleren, regisseren en reguleren. De keuze voor een rol hangt af van de doelgroep en de fase in de ontwikkeling.

Waar nodig pakt de gemeente de regie. Zij wentelt geen verantwoordelijkheden af. En zij blijft een vangnet voor diegene die dat nodig hebben. De gemeente neemt verantwoordelijkheid en initiatief in zaken die van algemeen belang zijn. Zij stimuleert en daagt inwoners en ondernemers uit om met initiatieven te komen, stelt kaders en draagt taken

en zeggenschap over en laat zoveel mogelijk los. Zij accepteert dat het daardoor iets anders op kan leveren. De gemeente vertrouwt haar partners, inwoners en ondernemers en is zelf een betrouwbare overheid. Zij zet zaken op langere termijn uit en garandeert zoveel als mogelijk continuïteit.

Deze andere rol van de overheid vraagt ook een andere houding van inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers kunnen niet meer als eerste naar de overheid kijken voor oplossingen, maar zullen eerst zelf naar oplossingen moeten zoeken en draagvlak zien te krijgen voor die oplossingen. De gemeente is een instrument om het idee van de samenleving mogelijk te maken. Niet het kamp waartegen je moet vechten. Die kanteling in de beeldvorming is nodig, want als je elkaar niet als partners ziet kun je niet samen optrekken.

Op eigen kracht samenwerking zoeken

Brummen heeft toekomstperspectief. Het is een lokale samenleving met een sterke identiteit en veel kwaliteiten. Brummen heeft als lokale samenleving bestaansrecht. Vanuit die eigen kracht zetten wij in op samenwerking met omliggende gemeenten, de regio, de provincie en het rijk. Daar waar we elkaar kunnen helpen gaan we dat ook doen.

noaberschap

ondernemend

water

innovatiekracht

landgoederen

landbouw

papier

natuur

Naar één integraal Uitvoeringsprogramma

Op basis van deze toekomstvisie herijken we het geldende gemeentelijk beleid. Veel van het beleid dat voortkomt uit de ruimtelijke ontwikkelingsvisie 'Ligt op groen' is in lijn met de toekomstvisie en daarom nog steeds van toepassing. De gemeenteraad stelt deze toekomstvisie vast.

Bij deze visie hoort een integraal Uitvoeringsprogramma. Dit Uitvoeringsprogramma is de uitwerking van deze toekomstvisie. Daarin geeft de gemeente aan wat zij de komende jaren doet om de keuzes die in deze toekomstvisie gemaakt zijn in de praktijk te realiseren. Het Uitvoeringsprogramma is een flexibel programma dat het beleid en de activiteiten op de korte termijn weergeeft. Elk gemeentebestuur kan in dit programma haar eigen prioriteiten stellen.

De toekomst begint nu!

Het proces van cocreatie stopt niet nu deze toekomstvisie af is. Op heel veel fronten begint het nu pas. In de uitwerking en de uitvoering van de toekomstvisie. De gemeente, inwoners, ondernemers, boeren, onderwijzers en professionals uit de zorg, welzijn en andere sectoren bouwen samen netwerken op. Een denktank blijft het proces van de uitwerking van de toekomstvisie volgen en blijft haar advies en input geven voor de uitvoering van de visie. We gaan samen aan de slag, zodat onze prachtige gemeente ook in 2030 een plek is waar het goed wonen, werken en leven is. Vernieuwen met respect voor het oude. De toekomst begint nu!

De ligging in de IJsselvallei.

De grote diversiteit aan natuur en landschap.

De Veluwe, het coulisselandschap en de IJssel.

De cultuurhistorie.

De landgoederen en de monumentale panden.

Het typische dorpse wonen.

De kleinschaligheid, rust, ruimte en veiligheid.

Vriendelijkheid.

Er wordt nog gedag gezegd op straat.

Het rijke verenigingsleven.

Voldoende voorzieningen.

Levendige centra in Brummen en Eerbeek.

De goede bereikbaarheid en centrale ligging.

De papierindustrie en natuurlijk de ondernemersgeest.